



Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN ONDERZOEK NAAR DE KWALITEITSVERBETERING

Jacobusschool

Plaats : Hoogvliet Rotterdam
BRIN nummer : 16KS|C3
Onderzoeksnummer : 288805
Datum onderzoek : 12 mei 2016
Datum vaststelling : 6 juli 2016

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
2	BEVINDINGEN	9
3	TOEZICHTARRANGEMENT	15

1 INLEIDING

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 12 mei 2016 een onderzoek naar de kwaliteitsverbetering uitgevoerd op de Jacobusschool. Daarbij is gekeken naar de kwaliteit van het onderwijs en naar naleving van wet- en regelgeving. De aanleiding voor dit onderzoek was het volgende.

Tijdens het afsluitende onderzoek naar de kwaliteitsverbetering dat is uitgevoerd op 30 juni 2015 stelde de inspectie wederom tekortkomingen vast in de opbrengsten en het onderwijsleerproces op Jacobusschool. Deze zijn beschreven in het inspectierapport dat is vastgesteld op 2 november 2015. De kwaliteit van het onderwijs is toen weer als zwak beoordeeld en de inspectie heeft haar toezicht wederom geïntensiveerd. Om na te gaan of de eerder vastgestelde tekortkomingen zijn opgeheven en de kwaliteit van het onderwijs weer voldoende is, heeft de inspectie nu opnieuw een afsluitend onderzoek naar de kwaliteitsverbetering uitgevoerd.

Conform de uitgangspunten van het programmatisch handhaven onderzoekt de inspectie tevens standaard of wordt voldaan aan bepaalde wettelijke voorschriften.

Toezichthistorie

Omdat de resultaten van de school een dalende trend lieten zien, is in januari 2010 een kwaliteitsonderzoek uitgevoerd. De inspectie stelde tijdens dit onderzoek vast dat de eindopbrengsten nog voldoende waren omdat één van de drie jaren (2007) nog voldeed aan de norm van de inspectie. Daarnaast gaf ook de kwaliteit van de onderzochte indicatoren geen reden tot zorg. De school kreeg daarom een basisarrangement. In 2010 lagen de eindopbrengsten driemaal onder de ondergrens van de inspectie en waren daarmee onvoldoende. In december 2010 is toen wederom een kwaliteitsonderzoek uitgevoerd. Omdat de kwaliteit van het onderwijs op nagenoeg alle onderdelen voldoende was en omdat de verwachting was dat de eindopbrengsten in 2011 wel op voldoende niveau zouden uitkomen, is de inspectie van haar beslisregel afgeweken en heeft aan de school toch een basisarrangement toegekend. De opbrengsten van 2011 vielen echter toch tegen en daarom werd opnieuw een kwaliteitsonderzoek uitgevoerd op 12 november 2011. Vanwege het langdurig achterblijven van de eindopbrengsten en omdat onderdelen van het onderwijsleerproces onvoldoende waren, werd aan de school een aangepast arrangement zwak toegekend.

In maart 2013 voerde de inspectie een onderzoek uit naar de kwaliteitsverbetering. Geconstateerd werd dat de opbrengsten nog steeds niet voldoende waren en dat belangrijke onderdelen van het onderwijsleerproces achteruit waren gegaan. Hierdoor was sprake van zeer zwakke onderwijskwaliteit. Met het bestuur zijn prestatieafspraken gemaakt waarin is aangegeven dat het bestuur dringend maatregelen diende te nemen om op korte termijn de kwaliteit van het onderwijs op de Jacobusschool te verbeteren. Ook zijn er concrete afspraken gemaakt over het verbetertraject. Tijdens een voortgangsgesprek op 23 januari 2014 blijkt dat het bestuur de opdracht daadkrachtig heeft opgepakt. Een nieuwe directeur en enkele nieuwe leerkrachten werden aangesteld. Daarnaast kreeg de school de beschikking over een schoolcoach voor het begeleiden van leerkrachten en werd de ondersteuning door een kwaliteitsfunctionaris ingezet om het verbeterproces samen met de directie vlot te trekken. Door deze nieuwe impuls was aan alle afspraken voldaan die voor januari 2014 in het toezichtplan waren opgenomen. De Inspectie van het Onderwijs heeft op 30 juni 2014 een tussentijds kwaliteitsonderzoek uitgevoerd. Tijdens dit onderzoek bleek dat de kwaliteit van het onderwijs verbeterd was, maar dat de eindopbrengsten nog tekortschoten. Ook op een enkel ander onderdeel was er nog verbetering mogelijk. De inspectie wijzigde het eerder toegekende arrangement van zeer zwak naar zwak. Nieuwe afspraken zijn vastgelegd in een toezichtplan. In een voortgangsgesprek op 14 maart 2016 bleek dat het bestuur verder gewerkt had aan de opdracht om de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren. Op basis van analyses heeft de school de aard van de extra ondersteuning in beeld gebracht voor zorgleerlingen. Maar de kwaliteit van de groepsplannen liet te wensen over.

Onderzoeksopzet

Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- Een controle van de aanwezigheid van de schoolgids en het schoolplan.
- Een toets op de aanwezigheid van informatie over enkele wettelijke verplichte onderdelen in de schoolgids en het schoolplan.
- Een controle op de onderwijstijd die de school heeft gepland.
- Onderzoek en analyse van jaardocumenten en gegevens over de school die bij de inspectie aanwezig zijn.
- Analyse van documenten die betrekking hebben op zelfevaluatie-activiteiten van de school en van andere documenten die de school voorafgaand aan het schoolbezoek heeft toegestuurd.
- Schoolbezoek, waarbij in een aantal groepen de onderwijspraktijk is geobserveerd door het bijwonen van lessen Nederlandse taal en rekenen en wiskunde. Deze lesbezoeken vonden plaats in de groepen 1-2, 3-4, 5-6 en 7-8.

- Gesprekken met de directie en de intern begeleider over de kwaliteit van de indicatoren.
- Een gesprek met leraren.
- Een eindgesprek met de directie, intern begeleider en een vertegenwoordiging van het bestuur, na afloop van het schoolbezoek.

Tijdens het onderzoek beoordeelde de inspectie indicatoren van de volgende aspecten: de opbrengsten, het onderwijsleerproces, het didactisch handelen, de zorg en begeleiding, de kwaliteitszorg en de (voorwaarden voor) kwaliteitszorg.

Toezichtkader

De inspectie heeft zich bij haar onderzoek onder andere gebaseerd op het Toezichtkader po/vo 2012 en de notitie Analyse en waarderingen van opbrengsten primair onderwijs. Beide documenten zijn te vinden op www.onderwijsinspectie.nl.

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 staan de bevindingen uit het onderzoek naar de onderwijskwaliteit en de wettelijke vereisten. Dit wordt gevolgd door een beschouwing waarin het oordeel van de inspectie wordt toegelicht en waar mogelijk de schoolontwikkeling in samenhang wordt beschreven. Hoofdstuk 3 geeft het toezichtarrangement weer.

2 BEVINDINGEN

2.1 Kwaliteits- en nalevingsprofiel

In onderstaande tabellen vermeldt de inspectie welke indicatoren in dit onderzoek zijn betrokken en tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader primair onderwijs 2012. Indicatoren die bij een kwaliteitsonderzoek de doorslag geven of een school (zeer) zwak is, de zogeheten normindicatoren, zijn gemarkeerd met een asterisk. Voor een overzicht van alle normindicatoren zie het Toezichtkader po/vo 2012 op www.onderwijsinspectie.nl. De bevindingen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de betreffende indicator gerealiseerd is.

Legenda:

1. slecht
2. onvoldoende
3. voldoende
4. goed
5. niet te beoordelen (alleen bij opbrengsten)

Daarnaast heeft de inspectie enkele controles uitgevoerd op bepaalde standaard gecontroleerde wettelijke voorschriften waaraan de school niet voldeed tijdens het eerdere kwaliteitsonderzoek. Of de school nu wel of niet voldoet aan deze wettelijke vereisten wordt tot uitdrukking gebracht met de score 'ja' of 'nee'.

Opbrengsten		1	2	3	4	5
1.1*	De resultaten van de leerlingen aan het eind van de basisschool liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.			•		
1.5	De sociale competenties van de leerlingen liggen op een niveau dat mag worden verwacht.			•		

Leerstofaanbod		1	2	3	4
2.1*	Bij de aangeboden leerinhouden voor Nederlandse taal en rekenen en wiskunde betreft de school alle kerndoelen als te bereiken doelstellingen.			•	
2.2*	De leerinhouden voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde worden aan voldoende leerlingen aangeboden tot en met het niveau van leerjaar 8.			•	
2.3	De leerinhouden in de verschillende leerjaren sluiten op elkaar aan.			•	

Leerstofaanbod		1	2	3	4
2.4*	De school met een substantieel aantal leerlingen met een leerlinggewicht biedt bij Nederlandse taal leerinhouden aan die passen bij de onderwijsbehoeften van leerlingen met een taalachterstand.			•	

Tijd		1	2	3	4
3.1	De leraren maken efficiënt gebruik van de geplande onderwijstijd.			•	

Schoolklimaat		1	2	3	4
4.4	De school heeft inzicht in de veiligheidsbeleving van leerlingen en personeel en in de incidenten die zich op het gebied van sociale veiligheid op de school voordoen.		•		
4.5	De school heeft een veiligheidsbeleid gericht op het voorkomen van incidenten in en om de school.			•	
4.6	De school heeft een veiligheidsbeleid gericht op de afhandeling van incidenten in en om de school.			•	
4.7	Het personeel van de school zorgt ervoor dat de leerlingen op een respectvolle manier met elkaar en anderen omgaan.			•	

Didactisch handelen		1	2	3	4
5.1*	De leraren geven duidelijke uitleg van de leerstof.			•	
5.2*	De leraren realiseren een taakgerichte werksfeer.			•	
5.3*	De leerlingen zijn actief betrokken bij de onderwijsactiviteiten.			•	

Afstemming		1	2	3	4
6.2	De leraren stemmen de instructie af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	
6.3	De leraren stemmen de verwerkingsopdrachten af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	
6.4	De leraren stemmen de onderwijstijd af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	

Begeleiding		1	2	3	4
7.1*	De school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.			•	
7.2	De leraren volgen en analyseren systematisch de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen.			•	

Zorg		1	2	3	4
8.1	De school signaleert vroegtijdig welke leerlingen zorg nodig hebben.			•	
8.2	Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens bepaalt de school de aard van de zorg voor de zorgleerlingen.			•	
8.3*	De school voert de zorg planmatig uit.		•		

Kwaliteitszorg		1	2	3	4
9.1	De school heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie.			•	
9.2	De school evalueert jaarlijks de resultaten van de leerlingen.				•
9.3	De school evalueert regelmatig het onderwijsleerproces.				•
9.4	De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten.			•	
9.5	De school borgt de kwaliteit van het onderwijsleerproces.				•
9.6	De school verantwoordt zich aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit.			•	

Voorwaarden voor kwaliteitszorg		1	2	3	4
10.1	De schoolleiding stuurt de schoolontwikkeling inclusief de kwaliteitszorg aan.			•	
10.2	De schoolontwikkeling is verbonden met de visie op onderwijs, zoals geformuleerd in het schoolplan.			•	
10.3	De schoolleiding zorgt voor een professionele schoolcultuur.				•

2.2 Beschouwing

Algemeen beeld

Na een langdurig verbetertraject is de Jacobusschool erin geslaagd de kwaliteit van het onderwijs weer op een voldoende niveau te brengen. Hierdoor is er geen sprake meer van een zwakke onderwijskwaliteit. Het managementteam heeft samen met de overige teamleden op heldere en doortastende wijze gewerkt aan het verstevigen van het onderwijsfundament. De eindopbrengsten van het onderwijs zijn nu voldoende. De zorg en begeleiding moeten op onderdelen nog versterkt en verdiept worden.

Hieronder volgt een toelichting op het oordeel.

Toelichting

Opbrengsten voldoende

De eindopbrengsten op de Jacobusschool zijn nu voldoende. Hiervoor is gekeken naar de resultaten van groep 8 over de afgelopen drie jaar. In 2014 en 2015 behaalden de leerlingen een resultaat dat onder de ondergrens ligt die de inspectie hanteert. In 2016 liggen de resultaten boven de ondergrens. De gedegen aanpak in de huidige groep 8 heeft hier zeker toe bijgedragen. Ook is er gekeken naar de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen in groep 8. Uit de gegevens van het huidige schooljaar blijkt dat de leerlingen zich op dit gebied ontwikkelen naar een niveau dat van hen verwacht mag worden.

Leerstofaanbod in orde

De school hanteert methoden die voldoen aan de kerndoelen en die aan voldoende leerlingen tot en met het niveau van groep 8 worden aangeboden. Daar waar dit laatste niet het geval is, kan de school dit duidelijk onderbouwen. Het team legt de focus, ook door leertijduitbreiding, op de basisvaardigheden taal en rekenen en op het consolideren van nieuwe aanpakken voor begrijpend lezen, woordenschat, studievoordigheden en rekenen. Deze focus is mede terug te zien in de rijk ingerichte lokalen waar de leerdoelen voor diverse vakken gevisualiseerd zijn en waar sprake is van een taalrijke omgeving.

Stimulerend schoolklimaat

Er heerst een prettige sfeer op de school, leerlingen en leraren gaan respectvol met elkaar om. Er is een sfeer van openheid en leraren zien actief toe op het bevorderen en bewaken van een goed pedagogisch klimaat. Dit gebeurt onder andere middels een schoolbrede aanpak om de eigen verantwoordelijkheid van leerlingen te bevorderen. Zo voeren de leraren kindgesprekken naar aanleiding van toetsen en betrekken zij de leerlingen bij hun eigen leerdoelen. De school is voornemens om dit verder uit te breiden door portfolio's in te gaan voeren. De school houdt een incidentenregistratie bij en heeft een veiligheidsprotocol. De school is nog niet gestart met het peilen van de veiligheidsbeleving van leerlingen en leraren. Om deze reden is indicator 4.4 als onvoldoende beoordeeld.

Didactisch handelen voldoende; afstemming sterk verbeterd.

De leraren leggen duidelijk en doelmatig uit. Tijdens de lesobservaties is geconstateerd dat er een doorgaande lijn zichtbaar is door de hele school, maar dat er wel sprake is van verschillen tussen leraren. De kwaliteit van het didactisch handelen zou aan scherpte kunnen winnen door meer aandacht te besteden aan activerende werkvormen zodat alle leerlingen actief betrokken zijn

bij de lessen. De school is hiermee gestart, maar de inspectie heeft hier weinig goede voorbeelden van gezien. Een verdere ontwikkeling naar de meer complexe vaardigheden, waarin het geven van gerichte feedback op het leerproces- en denkstrategieën van leerlingen centraal staat, is een belangrijke volgende stap.

Een belangrijke vooruitgang is geboekt ten aanzien van de afstemming. Veel leraren zijn in staat om tijdens de instructie te differentiëren; de betere leerlingen gaan na een korte instructie aan de slag en leerlingen die meer instructieafhankelijk zijn, krijgen na de basisinstructie nog verlengde instructie aan een aparte tafel. Er valt nog winst te boeken bij de kwaliteit van de verlengde instructie door de inhoud aan te laten sluiten op de hiaten van de leerlingen en een gerichte aanpak te bieden die aansluit bij de onderwijsbehoeften van de leerlingen. Leraren maken gebruik van de afstemmingsmogelijkheden van de methoden om de verwerking van de leerstof op verschillende niveaus aan te bieden. Ook maakt de school gebruik van de mogelijkheden om te differentiëren in onderwijstijd, om zo nog meer tegemoet te komen aan de verschillen in ontwikkeling van de leerlingen.

Zorg en begeleiding nog steeds op onderdelen onvoldoende

De leraren houden voldoende zicht op de ontwikkeling van hun leerlingen met behulp van toetsen, observaties en kindgesprekken. Zij gebruiken de gegevens om het onderwijs af te stemmen op de verschillende niveaus en behoeften van de leerlingen. Zij signaleren tijdig of de ontwikkeling stagneert of bovengemiddeld verloopt. Hier heeft de school een belangrijke stap gezet, mede onder leiding van de intern begeleider. Op basis van de analyse clusteren zij de leerlingen in instructiegroepjes. Ook wordt nu beter nagegaan op welke onderdelen leerlingen zijn uitgevallen. De foutenanalyses zijn nu specifiek waardoor de extra ondersteuning aansluit bij de behoeften van de leerlingen. De school heeft de planmatige zorg vastgelegd in groepsplannen, individuele handelingsplannen en ontwikkelingsperspectieven. De groepsplannen zijn sterk in kwaliteit verbeterd. Hier heeft de school hard aan gewerkt. De school stuurt op vooraf opgestelde, ambitieuze streefdoelen. Wanneer een leerling het streefdoel niet gehaald heeft, gaat de school na wat daar de oorzaak van is. In uitzonderlijke gevallen worden de streefdoelen aangepast. Een andere verbetering in de groepsplannen zijn de opgenomen evaluaties van de methodegebonden toetsen. Indien nodig stellen de leraren een reparatieplan op met als doel om in een korte tijd de hiaten weg te werken bij de leerlingen.

De kwaliteit van de individuele handelingsplannen en ontwikkelingsperspectieven zijn nog steeds onvoldoende. De doelen in deze documenten zijn niet altijd

specifiek geformuleerd. Het ontbreekt aan een concrete beschrijving van de activiteiten, waardoor niet altijd duidelijk is aan wat er gewerkt gaat worden en hoe dat vorm krijgt. Ook ontbreekt het in de ontwikkelingsperspectieven aan tussentijdse doelen die afgestemd zijn op het uitstroomniveau van de leerlingen. Om deze redenen is indicator 8.3 als onvoldoende beoordeeld.

Kwaliteitszorg verbeterd

Het management heeft, met ondersteuning van externen en het bestuur, de kwaliteit van het onderwijs een stevige impuls gegeven. Hierbij is er sprake van het creëren van een professionele onderwijscultuur, waarin alle betrokkenen zich verantwoordelijk voelen voor het gezamenlijk en gericht werken aan beter onderwijs. De inspectie is onder de indruk van de gedreven houding van de leraren en de intern begeleider en de kwaliteit van de teamsessies. Het ingezette professionaliseringsprogramma is een mooi voorbeeld van het gezamenlijk werken aan de verdere ontwikkeling van het onderwijs op de Jacobusschool. De goede aansturing van de directie draagt mede zorg voor een consequente uitvoering van deze aanpak. Indicator 10.3 is om deze reden met een goed beoordeeld.

De inspectie is onder de indruk van de analyse van de resultaten van de leerlingen en beoordeelt de indicator 9.2 daardoor met een goed. Door de schoolanalyse tweejaarlijks te bespreken met het team is het voor iedereen duidelijk waarom de ingezette verbeteringen noodzakelijk geweest zijn en dat ze een positief effect hebben op de resultaten. Ook presenteren de leraren tweejaarlijks hun resultaten en bespreken zij deze met elkaar. Het blijft noodzakelijk voor de school om alert te blijven op de onderwijsresultaten aangezien deze de afgelopen jaren merendeels onvoldoende en daarmee kwetsbaar waren.

De evaluatie van het onderwijsleerproces is met een goed beoordeeld (indicator 9.3). Iedere twee weken evalueert de directeur samen met de intern begeleider de verbeteractiviteiten en trekt uit de evaluaties conclusies voor de lopende verbetertrajecten. Het team en het bestuur, en zo nodig de ouders, worden hiervan op de hoogte gehouden. Indien nodig stelt de directeur de lopende verbeteractiviteiten meteen bij. De directeur bewaakt tevens of de schoolontwikkeling nog aansluit bij de doelen op langere termijn. Een derde indicator (9.5) die met een goed beoordeeld is betreft de borging. Door middel van klassenbezoeken gaan de directie, intern begeleider en externen na of iedereen zich aan de afspraken over didactisch- en pedagogisch handelen houdt. De gemaakte afspraken liggen vast in een handleiding, zodat iedereen ervan op de hoogte blijft.

3 TOEZICHTARRANGEMENT

Kwaliteit

De Inspectie van het Onderwijs kent aan de Jacobusschool het basisarrangement toe. De kwaliteit van het onderwijs is weer voldoende. Dit betekent dat de school niet langer onder intensief toezicht valt.

Naleving

De inspectie concludeert tevens dat er geen tekortkomingen zijn in de naleving van de wettelijke voorschriften die zijn gecontroleerd.